

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Матеріали VIII Всеукраїнської
науково-практичної інтернет-конференції**

**«ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ
РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ»**

(3 листопада 2022 року)

ЖИТОМИР 2022

Редакційна колегія:

СКИДАН Олег	д. е. н., професор, ректор
РОМАНЧУК Людмила	д. с.-г. н., професор, проректор з наукової роботи та інноваційного розвитку
ДЕМА Дмитро	к. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів і кредиту
ПЕТРУК Олександр	д. е. н., професор, Державний університет «Житомирська політехніка»
СИНЧАК Віктор	д. е. н., професор, Хмельницький університет управління та права ім. Юзькова
КОВАЛЬЧУК Олександр	к. е. н., доцент, декан факультету інформаційних технологій, обліку та фінансів
АБРАМОВА Ірина	к. е. н., доцент, завідувач науково-дослідної частини
НЕДІЛЬСЬКА Лариса	к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та кредиту

Рецензенти

РУДИК Володимир	д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та електронних платіжних систем, Подільський державний аграрно-технічний університет
НИКОЛЮК Ольга	д. е. н., професор, завідувач кафедри комп'ютерних технологій і моделювання систем, Поліський національний університет
ГРИЦИНА Оксана	к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Львівського національного університету природокористування

**Рекомендовано до друку Вченою Радою Поліського національного університету
протокол № 5 від 30.11.2022 р.**

Ф 59 Збірник праць учасників VIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Фінансові інструменти регіонального розвитку» (3 листопада 2022 р.). Житомир : Поліський національний університет, 2022. 340 с.

Збірник, сформовано за матеріалами доповідей учасників VIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Фінансові інструменти регіонального розвитку», покликаний привернути увагу широкої громадськості до довгострокових перспектив регіонального розвитку в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення країни й фінансових інструментів його забезпечення.

ЗМІСТ

Борисова В. Дискримінантна модель діагностики соціально-економічного потенціалу медичного страхування.....	9
Стецюк П. Проблеми формування та розвитку фінансової адаптивності регіонального АПК.....	15
Рудик В. Закордонний досвід пенсійного забезпечення громадян в умовах кризових явищ та можливості його використання в Україні.....	18
Синчак В., Хайдарі А. Особливості оподаткування фізичних осіб-підприємців в Україні за спрощеною системою.....	21
Цаль-Цалко Ю., Литвинчук В. Об'єкти управлінського обліку в банках.....	25
Мороз Ю., Ткаченко В. SWOT-аналіз аграрного сектору економіки України та його обліково-інформаційне забезпечення.....	28
Сундук А. Можливості розвитку підприємництва у сфері природокористування.....	31
Дема Д. Особливості формування доходів місцевих бюджетів в умовах воєнного стану.....	35
Слатвінська М. Фінансова безпека держави у воєнний та поствоєнний періоди.....	38
Зінчук Т., Ковальчук О. Європейські програми сільського розвитку: вибір майбутнього.....	41
Давиденко Н. Формування фінансової політики регіонального розвитку.....	46
Віленчук О. Сучасні контури розвитку кіберстрахування в Україні.....	49
Шолойко А. Адаптація досвіду компанії Munich Re щодо фінансування сталого регіонального розвитку в Україні.....	54
Лемішко О., Кравцов А. Перспективні напрями інвестування у регіони для повоєнного відновлення економіки України	57
Buriak A., Buriak I., Demianenko I. Recreation of the investment potential of the regions of Ukraine.....	60

Titenko Z. Mechanism for managing the financial security of agrarian enterprises.	63
Барабаш Л. Вплив поведінкових фінансів на регіональний розвиток в Україні.....	66
Стойко О. Оцінка фінансового ресурсу місцевих бюджетів України.....	69
Агрес О. Інноваційний розвиток страхової діяльності як один з методів зростання її ефективності.....	73
Гнидюк І., Уманець Л. Роль податку на прибуток у формуванні доходів зведеного бюджету Вінницької області.....	78
Марків Г. Цифрові рішення у післявоєнному відновленні України.....	83
Усата Н. Посилення державно-приватного партнерства як інструменту фінансування розвитку сільських територій в умовах війни та повоєнний період.....	87
Якушко І. Державне регулювання національної економіки в умовах цифровізації: сутність та напрями здійснення.....	90
Артімонова І. Тенденції розвитку фінансових технологій на ринку фінансових послуг	95
Боровик П., Перепелиця М. Податковий інструментарій регулювання регіонального розвитку земельних відносин агросфери.....	99
Сус Л. Ідентифікація ризиків ринку криптовалют.....	102
Сус Ю. Значення держбанків у забезпеченні теперішнього регіонального розвитку.....	105
Симоненко Л., Довженко В. Виробництво суспільних благ як функція держави.....	109
Савченко Н., Савченко Р. Електронний бізнес та інформаційні технології...	112
Годнюк І. Правове регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану.....	115
Скрипник Г., Скрипник Т. Державна підтримка суб'єктів підприємництва під час воєнного стану.....	118

Грицина О. Страхування ризиків в аграрному секторі: передумови та шляхи впровадження нових технологій.....	121
Абрамова І., Патинська-Попета М. Партисипативне стратегічне планування як інноваційна модель управління фінансовим потенціалом розвитку територіальних громад	124
Шубенко І., Мороз Я. Прогноз та шляхи сталості формування доходів місцевих бюджетів у період воєнного стану в Україні.....	129
Куровська Н. Інноваційні підходи до формування соціальної відповідальності бізнесу.....	133
Недільська Л. Контури валютного ринку України під час війни: поведінковий аспект.....	136
Гайдучок Т. Актуальні питання бухгалтерського обліку в умовах воєнного стану.....	139
Мартинюк Г. Теоретичні аспекти фінансової звітності підприємств.....	142
Колодій А. Особливості фінансово-інвестиційної діяльності недержавних пенсійних фондів.....	145
Котелевець Д. Базові технічні параметри розвитку цифрової економіки в Україні.....	149
Коваль Н. Державний фонд регіонального розвитку як основний фінансовий інструмент реалізації державної регіональної політики.....	154
Лозиченко О. Наукові підходи до класифікації заощаджень домогосподарств.....	160
Шавурська О. Бухгалтерський облік як інформаційна база для аналізу процесів сталого розвитку.....	163
Синявська Л., Шолудько О. Шляхи покращання фінансової спроможності територіальних громад	166
Соколова А., Поліщук М., Гонта Н. Фінансово-економічні результати децентралізаційних перетворень на сільських територіях Західного Полісся: регіональні особливості та пріоритети.....	171

Діброва О. ПДФО у забезпеченні самодостатності місцевих бюджетів.....	178
Оленюк Д., Грінчук І. Актуальні питання фінансового забезпечення продовольчої безпеки світу.....	182
Чернега В., Продусевич Т. Інноваційно-інвестиційний потенціал України у воєнний час та перспективи розвитку.....	187
Плотнікова М., Ващук А. Сучасні моделі фінансування стартапів.....	191
Пиршін М., Панічук О. Вплив стейкхолдерів на платоспроможність і самодостатність лісогосподарських підприємств.....	194
Моргун І. Аналіз діяльності комерційних банків з іноземним капіталом в Україні.....	197
Жученко К. Стан боргової безпеки України в умовах воєнного стану.....	202
Нестерук Н. Роль непрямих податків у формуванні дохідної частини бюджету	205
Ющенко В. Витрати виробництва: обліково-аналітичний аспект.....	209
Мельник Ю. Облік необоротних активів в бюджетних установах.....	212
Говорун О. Економічна сутність процесу реалізації як об'єкту і контролю бухгалтерського обліку.....	215
Горопашина І. Особливості обліково-аналітичного забезпечення наявності та руху основних засобів на підприємстві.....	218
Деревицька Т. Обліково-аналітичне забезпечення управління доходами від реалізації готової продукції (робіт і послуг) підприємств.....	222
Лірник С. Аналіз формування податкових надходжень бюджету України....	225
Кугутюк В. Тенденції розвитку портфельний іноземних інвестицій в Україні.....	229
Сіончук В. Гендерно орієнтоване бюджетування на місцевому рівні	233
Палій В. Аудиторські послуги під час військового стану.....	236

Стоцький В. Розвиток інвестиційної політики під впливом євроінтеграційних процесів.....	239
Коструба В. Моніторинг ефективності формування грошових потоків підприємства.....	242
Коханчук Ю. Теоретичні аспекти формування та функціонування ринку акцій.....	245
Слюсаренко Ю., Москвітіна К. Історичний аспект розвитку іноземної інвестиційної діяльності та її облік на підприємствах України.....	248
Добжанська Л. Фактори, що впливають на надходження ПДФО та його роль у формуванні місцевих бюджетів	252
Журова Г. Особливості митного регулювання під час воєнного стану	255
Ленчук А. Фінансова безпека домогосподарств: сутність та напрями її забезпечення.....	258
Колосенко В. Місце соціальних інвестицій у розвитку соціального капіталу... ..	260
Віленчук О., Кривенко О. Військові облигації як фінансовий інструмент бюджетотворення у сучасному вимірі.....	263
Добжанська А. Сучасний стан розвитку споживчого кредитування в Україні..	267
Клименко М. Особливості митної політики України під час воєнного стану... ..	270
Касьян А. Сучасні тенденції інвестування в Україні.....	273
Дунська Н. Роль єдиного податку у формуванні місцевих бюджетів.....	276
Сероветник Т. Схожість і відмінність між форвардними і ф'ючерсними угодами.....	279
Босюк А. Сучасні підходи до розробки інвестиційної стратегії підприємств... ..	283
Вітченко В. Заробітна плата як основний чинник формування доходів населення: обліково-аналітичний аспект.....	286
Минайлюк А. Особливості формування фінансових результатів	289

Гарабажу С. Внутрішній аудит операцій з виробничими запасами.....	294
Котвіцький О. Економічна сутність інвестицій та їх класифікація	298
Богомаз Д. Організація обліку процесу реалізації готової продукції	301
Липа І. Класифікаційні ознаки адміністративних витрат	305
Куровський О. Сучасний стан розвитку ринку цінних паперів.....	309
Данілевич В. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами	312
Танська Д. Економіко-соціальна сутність та функції заробітної плати як об'єкта обліку, аналізу та контролю.....	316
Гришук Н. Тендери та державні закупівлі в умовах воєнного стану: обліково-аналітичний аспект.....	319
Журило М., Денисовець Ю. Управлінський облік витрат в комерційних підприємствах та бюджетних установах.....	322
Складанівський Д. Особливості обліку виробничих запасів в управлінні діяльністю підприємства.....	326
Плисак М. Особливості товарної політики підприємства: обліково-аналітичний аспект	329
Самойленко Ю., Шевчук І. Облік процесу реалізації товарної продукції....	333
Паршивлюк Д. Особливості здійснення оцінки інвестиційних проектів.....	336
Боровик Т., Максишко Д. Аналіз вітчизняного бізнес-середовища: регіональний аспект.....	339

Список використаних джерел

1. Постанова Верховної Ради України №807 ІХ від 17.07.2020 р. «Про утворення та ліквідацію районів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text>. (дата звернення 2.09.2022р.).
2. Офіційний державний сайт України «Децентралізація». URL: https://decentralization.gov.ua/newrayons?area_id=&sort_by_otg_count=&sort_by_villages_count=&sort_by_square=&sort_by_population=. (дата звернення 10.09.2022 р.).
3. Моніторинг реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади станом на 10 січня 2022 р. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/800/10.01.2022.pdf>. (дата звернення 15.09.2022 р.).
4. Особливості бюджетного процесу в умовах воєнного стану. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/14654> (дата звернення 20.09.2022 р.).
5. Парламент прийняв зміни до Бюджетного кодексу щодо місцевих бюджетів в умовах дії воєнного стану. URL: <https://auc.org.ua/novyna/parlament-pryynayav-zminy-do-byudzhetnogo-kodeksu-shchodo-miscevyh-byudzhativ-v-umovah-diyi>. (дата звернення 21.09.2022 р.).

ПДФО У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ САМОДОСТАТНОСТІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Олена Діброва

аспірантка, викладач

Одеський національний економічний університет

Вступ. Місцеві бюджети, виступаючи фундаментом фінансової бази органів місцевого самоврядування, займають важливе місце в бюджетній системі України. Однак, питання побудови ефективних міжбюджетних взаємовідносин залишається відкритим, що особливо актуально в нинішніх економіко-політичних умовах, які в свою чергу виступають викликом вітчизняній фінансовій системі.

Процеси трансформації загальнодержавної фіскальної політики, децентралізації та масштабних делегувань центральною владою повноважень органам місцевого самоврядування на перший план висувують питання фінансової незалежності місцевих бюджетів. В таких умовах, важливим напрямком реалізації державної бюджетної політики виступає побудова оптимальних міжбюджетних відносин, зокрема і таких, що стимулюватимуть процеси забезпечення фінансової самодостатності бюджетів різних рівнів.

Результати дослідження. Фінансова самодостатність місцевих бюджетів базується на наявності власних фінансових ресурсів на місцевому рівні, достатніх для забезпечення економічних та соціальних потреб регіону [1].

Науковцями доведено, що фінансова незалежність місцевих органів влади має забезпечуватись за рахунок податкової складової, зокрема шляхом зміцнення податкового потенціалу територій. Наразі більше 80% доходів місцевих бюджетів формуються за рахунок податкових надходжень, лівову частку, яких складають надходження від податку на доходи фізичних осіб.

Слід зазначити, що до прийняття нової редакції БКУ податок на доходи фізичних осіб розглядався як ресурс виключно місцевих бюджетів та повною мірою зараховувався до місцевих бюджетів, а з 2011 року основна частина ПДФО зараховується до місцевих бюджетів [2,3,4].

Однак, на практиці виникає конфлікт інтересів територіальних громад щодо діючої моделі сплати та зарахування ПДФО, особливо актуальне дане питання для громад сіл, селищ та невеликих міст. Згідно зі ст. 168 ПКУ, ПДФО зараховується до місцевого бюджету за місцезнаходженням юридичної особи, яка виплачує оподатковані доходи фізичній особі [5].

Аргументація недосконалості системи сплати та зарахування ПДФО полягає у тому, що по факту, даний податок зараховується до місцевого бюджету за податковою адресою юридичної особи, а споживання більшості місцевих суспільних послуг платниками податку відбувається за місцем проживання фізичних осіб. Тобто, в певних умовах (великої обмеженості робочих місць, коли мешканці однієї територіальної громади їздять на роботу до іншої територіальної громади; при реєстрації на юридичну адресу підприємства філій в різних регіонах; при виконанні фірмою довгострокових тендерних договорів з наймом працівників на території певних громад; при виплаті орендаром за місцем реєстрації фізичної особи-підприємця орендної плати за землю фізичній особі-орендодавцю; виплаті дивідендів та інше) платники податку вимушені фінансувати територіальну громаду за податковою адресою особи, яка виплачує оподатковані доходи. Так, бюджети великих міст, особливо столиці, фінансуються в частині ПДФО від платників податку, які працюють і не проживають на їх територіях, або фактично не працюють, а лише юридично оформлені на фірмах з місцем реєстрації на даній території та не споживають соціальних послуг. Натомість, бюджети, здебільшого, приміських невеликих адміністративно-територіальних одиниць, де такі платники податку фактично працюють і проживають, а відповідно і отримують соціальні послуги, позбавлені фінансування в частині ПДФО від таких платників.

Доходи м. Києва, у перерахунку на одного мешканця, в рази перевищують доходи інших муніципалітетів, адже саме столиця є місцем концентрації національної економіки, до того ж рівень заробітних плат там також часто є суттєво вищим, ніж деінде [6].

Отже, питання щодо зарахування ПДФО виступає ключовим детермінантом алокації фінансових ресурсів місцевих бюджетів.

З одного боку справедливим і фінансово логічним є зарахування ПДФО саме до тієї територіальної громади, яка забезпечує громадян соціальними послугами, адже в таких умовах узгоджуються економічні інтереси платників податків.

З іншого боку, зарахування ПДФО саме до тієї територіальної громади, яка забезпечила працівників робочими місцями, може слугувати стимулом до розвитку підприємництва на місцях.

Варіантом компромісної моделі зарахування сум утриманого ПДФО може виступати його пропорційне зарахування у розмірі 50% за місцем фактичного походження доходів та 50% за місцем отримання суспільних послуг, однак такий підхід суттєво ускладнить процес адміністрування даного податку [7,8].

Отже, наразі дане питання потребує детального вивчення в частині потенційних загроз.

Безперечно, вирішення конфлікту інтересів територіальних громад щодо діючої моделі сплати та зарахування ПДФО – невідворотне, однак слід чітко усвідомлювати причинно-наслідкові зв'язки та масштаби таких змін. Перехід до моделі зарахування ПДФО за місцем отримання суспільних послуг не має ускладнювати процес адміністрування даного податку шляхом перерахування податковим агентом сум ПДФО до податкових органів усіх адміністративно-територіальних одиниць, де фактично працюють наймані працівники. Нова модель має передбачати впровадження нових централізованих систем обліку та обробки даних, які дозволятимуть Державному казначейству координувати надходження від ПДФО між відповідним органами місцевого самоврядування [6]. Однак, для успішної реалізації цього проекту, необхідно узгодити низку особистих даних щодо юридичних і фактичних місць проживання та працевлаштування фізичних осіб-платників даного податку.

Невідворотнім наслідком нової моделі стане алокація фінансових ресурсів місцевих бюджетів. Так, при спрямуванні сум ПДФО до громад, які забезпечують громадян соціальними послугами, утворюватимуться додаткові розконцентровані фінансові потоки сум ПДФО, які вимиватимуть з бюджетів великих міст, а зокрема зі столичного бюджету, значні обсяги фінансових ресурсів, що спричинить появу так званих фінансових ям, що в свою чергу, стане викликом щодо збалансування бюджетів таких адміністративно-територіальних одиниць. Натомість, потреба у міжбюджетному вирівнюванні шляхом дотаціювання досягне об'єктивного рівню.

У якості доповнюючих аргументів щодо доцільності запровадження моделі зарахування за місцем надання послуг слід визначити природу об'єкту оподаткування податком на доходи фізичних осіб та необхідність забезпечення відповідності між політичною та фіскальною юрисдикціями.

Об'єктом оподаткування ПДФО виступає загальний оподатковуваний дохід, який окрім заробітної плати може включати в себе низку складових: дохід від продажу об'єктів майнових і немайнових прав, дохід від надання майна в лізинг, оренду або суборенду, пасивні доходи і т. д.. З огляду на те, що місце

походження таких доходів можуть різнитись, доцільно зараховувати надходження ПДФО до місця проживання, а отже і отримання соціальних послуг платника податку.

Досить цікавим є підхід, згідно з яким науковці обґрунтовують забезпечення відповідності між політичною та фіскальною юрисдикціями зарахування ПДФО за місцем споживання послуг, шляхом надання платниками податку згоди на управління органами місцевого самоврядування коштами місцевого бюджету, які формуються за рахунок податкових платежів таких платників [6].

Висновки. Отже, забезпечення самодостатності бюджетів місцевого самоврядування має стати першочерговим завданням, вирішення якого забезпечить місцеві бюджети можливістю повною мірою фінансувати видатки з наданням соціальних послуг. Одним із напрямків вирішення цього завдання є нівелювання конфлікту інтересів територіальних громад щодо діючої моделі сплати та зарахування ПДФО шляхом переходу до моделі зарахування ПДФО за місцем отримання суспільних послуг.

Список використаних джерел

1. Кузнєцова А. Я., Боронос В. М., Захаркін О. О., Чухно Р. Ю. Аналіз фінансової самодостатності місцевих бюджетів на прикладі Сумської області // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2020. № 3. С. 156–163.
2. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України: Закон України від 23.12.2010 № 2856-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2856-17>
3. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин: Закон від 28.12.2014 № 79-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/79-19/paran2#n2>
4. Бюджетний кодекс України поточна редакція [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
5. Податковий кодекс України поточна редакція [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Тоні Левітас. Зарахування ПДФО до місцевих бюджетів в Україні: аналіз стану і перспективи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/news/13780>
7. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо встановлення розподілу податку на доходи фізичних осіб між бюджетами за місцем отримання доходу та місцем проживання платників податку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71405
8. Проект Закону про внесення змін до статті 64 Бюджетного кодексу України у зв'язку з прийняттям Закону України "Про внесення змін до

Податкового кодексу України щодо встановлення розподілу податку на доходи фізичних осіб між бюджетами за місцем отримання доходу та місцем проживання платників податку" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/OI04631A>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ СВІТУ

Дмитро Оленюк

здобувач ступеня доктора філософії

Інна Грінчук

ст. викладач

Поліський національний університет

Вступ. Продовольча проблема полягає у зростанні попиту на ринку агропромислової продукції та наявній нестабільній пропозиції. Світовий агропромисловий ринок стрімко розвивається. Прогнози Світової продовольчої і сільськогосподарської організації вказують на те, що до 2050 року за сьогоденної динаміки і темпів росту населення планети збільшиться до 9,7 млрд. осіб від сьогоденних 8. Це матиме прямий вплив на глобальний попит на різні види сільськогосподарських товарів [1]. Перед світовою спільнотою вже гостро стоїть проблема дотримання продовольчої безпеки, рішення якої вимагає збільшення темпів виробництва продовольства у достатній кількості та якості для задоволення всіх потреб населення у продуктах харчування.

Результати дослідження. На сьогодні основні зусилля зосереджені на нівелюванні у міжнародній торгівлі продовольством тарифних і нетарифних бар'єрів. Світ виходить з того, що така торгівля має здійснюватися без перешкод за відносно стабільних цін, щоб країни могли розвивати виробництво у своїй країні та спрямовувати товари закордон. Це передбачає визначення на світовому ринку необхідних резервів продовольства, які можуть бути використані у разі несподіваних спадів виробництва або різких коливань цін внаслідок зміни кон'юнктури, кліматичних змін та інших умов. Аналізуючи стан запасів окремих видів продовольства, зокрема зернових культур, можна передбачити цінову ситуацію на світових аграрних ринках та визначити ризики від зміни її кон'юнктури.

З іншого боку, головною особливістю світового аграрного ринку залишається висока волатильність або коливання цін на основні види сільськогосподарської продукції, що пов'язано як із динамічною кон'юктурою зміни попиту і пропозиції, так і складними фінансово-економічними процесами в глобальній економіці [1]. Волатильність або коливання цін і їх зростання слід